

PROJEKTY KOMERCYJNE SP. Z O.O.

ul.Kanałowa 10/12 lok.103, 26-600 Radom

NIP 948-259-88-50 REGON 146575807 KRS 0000458718

INWESTOR:	Gmina Halinów ul. Spółdzielcza 1, 05-074 Halinów
NAZWA INWESTYCJI	Budowa przedszkola przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Okuniewie
STADIUM	PROJEKT WYKONAWCZY
ADRES INWESTYCJI	dz. nr 1686, jednostka ewidencyjna 141207_5, Halinów Obręb 0019, Okuniew przy ul.1 Maja, 05-079 Okuniew

009_PW_3200

INSTALACJA CENTRALNEGO OGRZEWANIA

INSTALACJE SANITARNE projektował	Inż. Jan Bochnia GP-III-7342/159/92, MAZ/IS/8101/01	15.12.2014
INSTALACJE SANITARNE sprawdził	Mgr inż. Andrzej Maj GP-III-7342/29/91, MAZ/IS/5679/01	15.12.2014

Radom, grudzień 2014

SPIIS TREŚCI

UPRAWNIENIA I MOIIB PROJEKTANTA	3
UPRAWNIENIA I MOIIB SPRAWDZAJĄCEGO	4
OŚWIADCZENIE PROJEKTANTA I SPRAWDZAJĄCEGO	5
OPIS TECHNICZNY	6
1. Zakres opracowania	6
2. Instalacja c.o.	6
3. Instalacja technologiczna kotłowni	7
4. Opis przyjętych rozwiązań	8
5. Zestawienie elementów kotłowni	11
6. Uwagi końcowe	14
7. Informacja BIOZ	16
CZĘŚĆ GRAFICZNA	19
1. Rzut parteru	009_PW_3201
2. Rzut poddasza	009_PW_3202
3. Rozwinięcie instalacji c.o.	009_PW_3203
4. Rozwinięcie instalacji c.o.	009_PW_3204
5. Rozwinięcie instalacji c.o.	009_PW_3205
6. Schemat technologiczny kotłowni	009_PW_3206
7. Rzut przyziemia kotłowni	009_PW_3207
8. Przekrój A-A kotłowni	009_PW_3208
3. Przekrój B-B kotłowni	009_PW_3209

Radom, 1992-11-24

WOJEWODA RADOMSKI

Nr. GE-III-7342/159/92

STWIERDZENIE PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO

do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie

Na podstawie § 13 ust. 1 pkt 4 lit. a i b, § 4 ust. 2, § 2, § 2 ust. 1 pkt 1 i rozporządzenia Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 10 lutego 1973 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. Nr 8, poz. 46) / z późniejszymi zmianami / stwierdza się, że:

PAN BOGENTA JAN STANISŁAW

inżynier inżynierii środowiska

(implikacja tytułu zawodowego)

urodzony dnia 31 maja 1956 r. w Radomiu

posiada przygotowanie zawodowe, uprawniające do wykonywania samodzielnych funkcji

w projektowaniu

instalacyjno - inżynierskiej w zakresie

sieci sanitarnych i instalacji sanitarnych

PAN BOGENTA JAN STANISŁAW

jest upoważniony do

- 1/ sporządzania projektów sieci sanitarnych obejmujących sieci wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe,
- 2/ sporządzania projektów instalacji sanitarnych obejmujących instalacje wodociągowe, kanalizacyjne, gazowe i ciepłotne,
- 3/ w budownictwie jednorodzinnym, zagrodowym oraz innych budynkach konstrukcji do 100 m² - do kierowania, nadzorowania i kontrolowania budowy konstrukcji i kontrolowania wykańczania konstrukcyjnych elementów instalacji obejmujących instalacje wodociągowe, kanalizacyjne, gazowe i ciepłotne, oraz nadzoru i badania stanu technicznego instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych, gazowych i ciepłotnych.

Oświadczam:

Pan Bogenta Jan Stanisław

ul. Srebrna 11 m 1

26 - 600 Radom

Zaświadczenie
o numerze weryfikacyjnym:

MAZ-GOU-DAU-XTM *

Pan JAN BOCHNIA o numerze ewidencyjnym MAZ/IS/8101/01

adres zamieszkania ul. SREBRNA 11, 26-600 RADOM

jest członkiem Mazowieckiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa i posiada wymagane ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.

Niniejsze zaświadczenie jest ważne od 2014-01-01 do 2014-12-31.

Zaświadczenie zostało wygenerowane elektronicznie i opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu w dniu 2014-01-30 roku przez:

Jęży Kotowski, Zastępca Przewodniczącego Rady Mazowieckiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

(Zgodnie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. 2001 Nr 130 poz. 1450) dane w postaci elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu są równoważne pod względem skutków prawnych dokumentom opatrzonym podpisami własnoręcznymi.)

* Weryfikację poprawności danych w niniejszym zaświadczeniu można sprawdzić za pomocą numeru weryfikacyjnego zawieszonego na stronie internetowej Izby Inżynierów Budownictwa www.pib.org.pl lub kontaktując się z biurem sekretariatu Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

Zaświadczenie
o numerze weryfikacyjnym:
MAZ-A3Y-4YG-KKH •

Pan ANDRZEJ MAJ o numerze ewidencyjnym MAZ/IS/5679/01

adres zamieszkania ul. ŁĄKOWA 28, 26-600 RADOM

jest członkiem Mazowieckiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa i posiada wymagane ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.

Niniejsze zaświadczenie jest ważne od 2014-01-01 do 2014-12-31.

Zaświadczenie zostało wygenerowane elektronicznie i opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym seryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu w dniu 2013-12-18 roku przez:

Mieczysław Grodzki, Przewodniczący Rady Mazowieckiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

(Zgodnie art. 5 ust 2 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. 2001 Nr 130 poz. 1450) dane w postaci elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu są równoważne pod względem skutków prawnych dokumentom opatrzonym podpisami własnoręcznymi.)

• Weryfikację poprawności danych w niniejszym zaświadczeniu można sprawdzić za pomocą numeru weryfikacyjnego zaświadczenia na stronie Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa www.pib.org.pl; kontaktując się z biurem właściwej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

[illegible]

STYTEREDZANIE PRZYGOTOWANIA ZAWODOWYCH

[illegible]

Na podstawie § 23 ust. 1 pkt 4 lit. a) b) c) d) e) f) g) h) i) j) k) l) m) n) o) p) q) r) s) t) u) v) w) x) y) z) § 23 ust. 2) rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 20 lipca 1998 r. w sprawie zasadniczych warunków zatrudnienia w budżetowym (Dz. U. Nr 46, poz. 46)

PLEASE ADVISE THE JURY

James M. Smith, Secretary, American Society of
Climatology, 1901-1902

17. *Istoriya* 1942, T. 8. Garkina.

[illegible]

—The People's Party.

[illegible][illegible]

PLATE 1

ജെ. എ. മേനോൻ

1. Společnost je založena na základě smlouvy o založení, která je součástí této zprávy.

Второй этап — это этап, когда человек начинает осознавать, что он не один, что есть другие люди, которые тоже страдают от того же, что и он. Это этап, когда человек начинает осознавать, что он не один, что есть другие люди, которые тоже страдают от того же, что и он.

二、四、五、六、七、八、九、十、十一、十二、十三、十四、十五、十六、十七、十八、十九、二十、二十一、二十二、二十三、二十四、二十五、二十六、二十七、二十八、二十九、三十、三十一、三十二、三十三、三十四、三十五、三十六、三十七、三十八、三十九、四十、四十一、四十二、四十三、四十四、四十五、四十六、四十七、四十八、四十九、五十、五十一、五十二、五十三、五十四、五十五、五十六、五十七、五十八、五十九、六十、六十一、六十二、六十三、六十四、六十五、六十六、六十七、六十八、六十九、七十、七十一、七十二、七十三、七十四、七十五、七十六、七十七、七十八、七十九、八十、八十一、八十二、八十三、八十四、八十五、八十六、八十七、八十八、八十九、九十、九十一、九十二、九十三、九十四、九十五、九十六、九十七、九十八、九十九、一百。

1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100
2101
2102
2103
2104
2105
2106
2107
2108
2109
2110
2111
2112
2113
2114
2115
2116
2117
2118
2119
2120
2121
2122
2123
2124
2125
2126
2127
2128
2129
2130
2131
2132
2133
2134
2135
2136
2137
2138
2139
2140
2141
2142
2143
2144
2145
2146
2147
2148
2149
2150
2151
2152
2153
2154
2155
2156
2157
2158
2159
2160
2161
2162
2163
2164
2165
2166
2167
2168
2169
2170
2171
2172
2173
2174
2175
2176
2177
2178
2179
2180
2181
2182
2183
2184
2185
2186
2187
2188
2189
2190
2191
2192
2193
2194
2195
2196
2197
2198
2199
2200
2201
2202
2203
2204
2205
2206
2207
2208
2209
2210
2211
2212
2213
2214
2215
2216
2217
2218
2219
2220
2221
2222
2223
2224
2225
2226
2227
2228
2229
2230
2231
2232
2233
2234
2235
2236
2237
2238
2239
2240
2241
2242
2243
2244
2245
2246
2247
2248
2249
2250
2251
2252
2253
2254
2255
2256
2257
2258
2259
2260
2261
2262
2263
2264
2265
2266
2267
2268
2269
2270
2271
2272
2273
2274
2275
2276
2277
2278
2279
2280
2281
2282
2283
2284
2285
2286
2287
2288
2289
2290
2291
2292
2293
2294
2295
2296
2297
2298
2299
2300
2301
2302
2303
2304
2305
2306
2307
2308
2309
2310
2311
2312
2313
2314
2315
2316
2317
2318
2319
2320
2321
2322
2323
2324
2325
2326
2327
2328
2329
2330
2331
2332
2333
2334
2335
2336
2337
2338
2339
2340
2341
2342
2343
2344
2345
2346
2347
2348
2349
2350
2351
2352
2353
2354
2355
2356
2357
2358
2359
2360
2361
2362
2363
2364
2365
2366
2367
2368
2369
2370
2371
2372
2373
2374
2375
2376
2377
2378
2379
2380
2381
2382
2383
2384
2385
2386
2387
2388
2389
2390
2391
2392
2393
2394
2395
2396
2397
2398
2399
2400
2401
2402
2403
2404
2405
2406
2407
2408
2409
2410
2411
2412
2413
2414
2415
2416
2417
2418
2419
2420
2421
2422
2423
2424
2425
2426
2427
2428
2429
2430
2431
2432
2433
2434
2435
2436
2437
2438
2439
2440
2441
2442
2443
2444
2445
2446
2447
2448
2449
2450
2451
2452
2453
2454
2455
2456
2457
2458
2459
2460
2461
2462
2463
2464
2465
2466
2467
2468
2469
2470
2471
2472
2473
2474
2475
2476
2477
2478
2479
2480
2481
2482
2483
2484
2485
2486
2487
2488
2489
2490
2491
2492
2493
2494
2495
2496
2497
2498
2499
2500
2501
2502
2503
2504
2505
2506
2507
2508
2509
2510
2511
2512
2513
2514
2515
2516
2517
2518
2519
2520
2521
2522
2523
2524
2525
2526
2527
2528
2529
2530
2531
2532
2533
2534
2535
2536
2537
2538
2539
2540
2541
2542
2543
2544
2545
2546
2547
2548
2549
2550
2551
2552
2553
2554
2555
2556
2557
2558
25

64 = 8. HARRY W.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

2014年12月14日

10/12/2011

OŚWIADCZENIE PROJEKTANTÓW

Zgodnie z ustawą "Prawo budowlane" art.20 ust.4 (Dz.U. z 2010r. Poz.1623 z późniejszymi zmianami) oświadczam jako projektant, że projekt wykonawczy pt. " **Budowa przedszkola przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Okuniewie**" – **Instalacja c.o. oraz instalacja technologiczna kotłowni**, został opracowany zgodnie z obowiązującymi przepisami, Polskimi Normami, zasadami wiedzy technicznej i wydany jest w stanie kompletnym z punktu widzenia celu, któremu ma służyć.

INSTALACJE SANITARNE
projektował

Inż. Jan Bochnia
GP-III-7342/159/92, MAZ/IS/8101/01

.....

INSTALACJE SANITARNE
sprawdził

Mgr inż. Andrzej Maj
GP-III-7342/29/91, MAZ/IS/5679/01

.....

OPIS TECHNICZNY

Do projektu wykonawczego wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania dla potrzeb budowy budynku przedszkola przy zespole Szkolno-Przedszkolnym w Okuniewie gm. Halinów.

1. Zakres opracowania

Niniejszy projekt obejmuje swym zakresem instalację centralnego ogrzewania oraz instalację technologiczną kotłowni.

2. Instalacja c. o.

Instalacja c.o. w projektowanym budynku zasilana będzie w ciepło z kotłowni opalanej gazem ziemnym zlokalizowanej na poziomie parteru w przedmiotowym budynku.

Przewiduje się trzy obiegi c.o.. Jeden zasilą będzie w ciepło centralę wentylacyjną nawiewno-wywiewną, drugi zasilą będzie grzejniki w projektowanym przedszkolu, trzeci obieg zasilą będzie zasobnik c.w.u. dla potrzeb projektowanego przedszkola. Główne poziomy tranzytowe z kotłowni do rozdzielaczy przewidziano prowadzić w przestrzeni stropu podwieszonego w korytarzu na parterze budynku. Poziomy tranzytowe wykonać z przewodów stalowych prowadzonych w izolacji termicznej grubości 50mm. Przejścia przewodów przez przegrody oddzielenia pożarowego należy zabezpieczyć manszetami lub opaskami ognioochronnymi.

Doprowadzenie ciepła do poszczególnych grzejników odbywać się będzie poprzez rozdzielacze umieszczone w korytarzu w budynku projektowanego przedszkola. Odcinki instalacji od rozdzielaczy do odbiorników ciepła zaprojektowano z przewodów z tworzyw sztucznych PEXc/AL/PEXc dla instalacji grzejnikowych.

Rurociągi instalacji montowane w izolacji z pianki PE. Poziomy zasilające poszczególne grzejniki prowadzone pod posadzką. Podejście rurociągów z poziomów do grzejnika kryte w bruzdach w ścianie.

W pomieszczeniach projektuje się grzejniki stalowe płytowe, z podejściami od podłogi, grzejniki z wbudowaną głowicą zaworu termostaticznego dn = 15 mm. Na podejściach (zasilanie i powrót) do grzejnika projektuje się zespolone zawory odcinające, kątowe. Odpowietrzenie każdego grzejnika odpowietrznikiem usytuowanym i wchodzącym w komplet grzejnika. Regulacja instalacji nastawą wstępną zaworów termostaticznych przygrzejnikowych. Regulacja temperatury w salach zajęć termostatem zdalnym połączonym z grzejnikami w danym pomieszczeniu zainstalowanym na ścianie przedmiotowego pomieszczenia.

Termostat pokojowy podtynkowy:

- Zakres regulacji temperatury 5-30°C,
- Obniżenie (osłabienie) temperatury ok. 4K (poprzez zewnętrzny zegar sterujący),
- Napięcie zasilania 230V, 50/60Hz, 24V, 50/60Hz,
- Prąd pracy 10mA-10(4)A Możliwość przyłączenia maks. 12 napędów elektrotermicznych,
- Rodzaj ochrony IP30,
- Zabudowa w puszcze podtynkowej Ø55,
- Stosować napędy elektrotermiczne „bezprądowo zamknięte”

W pozostałych pomieszczeniach regulacja temperatury odbywać się będzie przy pomocy zaworów termostatycznych zainstalowanych na grzejnikach.

Instalację po montażu należy poddać próbie ciśnieniowej i wyregulować nastawę wstępną na zaworach termostatycznych. W pomieszczeniach przeznaczonych na stały pobyt dzieci należy zainstalować osłony uniemożliwiające bezpośredni kontakt dzieci z grzejnikiem.

Zapotrzebowanie mocy cieplnej dla budynku wynosi:

$$Q_{c.o.} = 40 \text{ kW},$$

$$Q_{went} = 72 \text{ kW}$$

$$Q_{cwu} = 36 \text{ kW}$$

3. Instalacja technologiczna kotłowni

Kotłownię w budynku projektuje się jako kotłownię dwufunkcyjną wyposażoną w jeden wiszący kocioł kondensacyjny opalany gazem ziemnym. Praca kotłowni sterowana sterownikiem usytuowanym na kotle. Obliczeniowe parametry wody grzejnej dla c.o. – 80/60°C. Parametry wody grzejnej sterowane czujnikiem temperatury zewnętrznej. Instalacja pracować będzie w układzie zamkniętym tj. z naczyniem wzbiorczym przeponowym zlokalizowanym w kotłowni.

Odprowadzenie spalin z kotła poprzez projektowany w kotłowni przewód spalinowo powietrzny o średnicy 110/150mm. Doprowadzenie powietrza do kotłowni dla potrzeb bytowych poprzez nawietrzak ścienny Ø125mm zainstalowany w ścianie zewnętrznej budynku na wysokości 0,4m od poziomu podłogi do spodu nawiewnika. Rurociągi ciepła technologicznego z rur stalowych czarnych przewodowych, łączonych poprzez spawanie.

Armatura i uzbrojenie wg specyfikacji. Przewody w kotłowni należy zaizolować izolacją ciepłochronną grubości 40mm. Instalację po jej montażu należy przepłukać i poddać próbie szczelności (za wyjątkiem kotła i naczynia wzbiorczego) na ciśnienie $p=0,6 \text{ MPa}$.

Instalacja wymaga odbioru przez UDT.

4. Opis przyjętych rozwiązań

Kotłownia gazowa zasilac będzie w ciepło projektowany budynek, centralę wentylacyjną oraz zasobnik c.w.u. Kotłownia zlokalizowana jest na parterze budynku.

Obliczeniowe zapotrzebowanie ciepła dla celów grzewczych wynosi: $Q_{co} = 147983W$.

Dobór kotła

Obliczeniowe zapotrzebowanie ciepła dla kotłowni wynosi $Q = 147,9kW$

Projektuje się wiszący kondensacyjny kocioł gazowy opalany gazem ziemnym z programowaną automatyką pogodową. $Q_{zn} = 150kW$.

Kocioł należy wyposażyć w niezbędną aparaturę zabezpieczającą.

Dobrano Wiszący kocioł kondensacyjny, Nominalne obciążenie cieplne 155,6kW, Minimalne obciążenie cieplne 38,9kW Zużycie gazu dla mocy max. 12,8m³/h Wymiary LxHxP 595x465x1010mm

Dobór naczynia wzbiórczego przeponowego dla instalacji c.o.

$p_o \geq H/10 + 0,2bar$ – ciśnienie wstępne w naczyniu

$p_o \geq 5/10 + 0,2bar = 0,7bar$; przyjęto $p_o = 1,0bar$

$p_{sv} \geq p_o + 1,5 = 1 + 1,5 = 2,5bar$

$V_A = 713dm^3$ – pojemność instalacji

$p_f \geq p_o + 0,3bar = 1,0 + 0,3 = 1,3bar$ – ciśnienie napełniania

$V_n = 100L$ – pojemność naczynia

Moc kotła $Q = 150kW$

Dobrano przeponowe naczynie wzbiórcze o Średnicy - 480mm, wysokość –

Dobór zaworu bezpieczeństwa na kotle.

Moc kotła $Q = 150kW$

$p_r = 0,2MPa$

1) $p_1 = p_r * 1,1 = 0,2 * 1,1 = 0,22MPa$

Przepustowość zaworu bezpieczeństwa

2) $m \geq 3600 * Q / r$

$r = 2193 kJ/kg$

$m \geq 246,2kg/h$

Powierzchnia wypływu wody

3) $A_w = m / (5,03 * L_c * \sqrt{(p_1 * p)}) = 246,2 / (5,03 * 0,3 * \sqrt{(0,22 * 972)}) = 11,2mm^2$

$L_c = 0,3$; $p = 972kg/m^3$

Najmniejsza średnica wewnętrzna zaworu bezpieczeństwa

4) $d = \sqrt{(4 * A_w) / \pi} = 3,8mm$

Dobrano membranowy zawór bezpieczeństwa, $dn=20\text{mm}$, ciśnienie otwarcia zaworu $p_o=2,0\text{bar}=0,20\text{MPa}$. Max. temp. Pracy 140°C , Montaż w pozycji pionowej, Obudowa mosiądz/brąz; osłona z GD-Zn/mosiądzu/brązu; części wewnętrzne z Ms58; membrana i uszczelnienie z odpornego na wysoką temperaturę i starzenie materiału o elastyczności gumy; sprężyna ze stali sprężynowej pokrytej powłoką galwaniczną dla zabezpieczenia przed korozją.

Pompa obiegu kotłowego.

Obliczeniowe zapotrzebowanie ciepła dla celów grzewczych budynku

wynosi $Q=147983\text{W}$. Przepływ $V_{c.o.}=7,6\text{ m}^3/\text{h}$. Parametry obliczeniowe wody grzejnej : $80/60^\circ\text{C}$,

Bezdlawicowa pompa obiegowa z mokrym wirnikiem silnika, elektronicznie komutowany silnik z magnesami trwałymi, zintegrowany regulator pompy, ceramiczne łożysko oporowe, węglowe łożysko osiowe, koszulka i okładzina rotora oraz tarcza łożyskowa ze stali nierdzewnej, obudowa statora ze stopu aluminium, korpus pompy z żeliwa szarego. Zakres temperatury cieczy $2-95^\circ\text{C}$, Max. ciśnienie pracy 10bar, Długość montażowa 180mm, $dn32$. Moc wejściowa 10-180W, Max zużycie prądu 0,1-1,23A, częstotliwość podstawowa 50Hz, Napięcie nominalne 1x230-240V

Pompa obiegu centrali wentylacyjnej.

Obliczeniowe zapotrzebowanie ciepła dla celów grzewczych budynku

wynosi $Q=72000\text{W}$. Przepływ $V_{c.o.}=3,13\text{m}^3/\text{h}$. Parametry obliczeniowe wody grzejnej : $80/60^\circ\text{C}$,

Bezdlawicowa pompa obiegowa z mokrym wirnikiem silnika, elektronicznie komutowany silnik z magnesami trwałymi, zintegrowany regulator pompy, ceramiczne łożysko oporowe, węglowe łożysko osiowe, koszulka i okładzina rotora oraz tarcza łożyskowa ze stali nierdzewnej, obudowa statora ze stopu aluminium, korpus pompy z żeliwa szarego. Zakres temperatury cieczy $15-110^\circ\text{C}$, Max. ciśnienie pracy 10bar, Długość montażowa 180mm, $dn25$. Moc wejściowa 10-180W, Max zużycie prądu 0,1-1,23A, częstotliwość podstawowa 50Hz, Napięcie nominalne 1x230-240V

Pompa obiegu c.o.

Obliczeniowe zapotrzebowanie ciepła dla celów grzewczych budynku

wynosi $Q=39983\text{W}$. Przepływ $V_{c.o.}=1,72\text{m}^3/\text{h}$. Parametry obliczeniowe wody grzejnej : $80/60^\circ\text{C}$,

Bezdlawicowa pompa obiegowa z mokrym wirnikiem silnika, elektronicznie komutowany silnik z magnesami trwałymi, zintegrowany regulator pompy, ceramiczne łożysko oporowe, węglowe łożysko osiowe, koszulka i okładzina rotora oraz tarcza łożyskowa ze stali nierdzewnej, obudowa statora ze stopu aluminium, korpus pompy z żeliwa szarego. Zakres temperatury cieczy $15-110^\circ\text{C}$, Max. ciśnienie pracy 10bar, Długość montażowa 180mm, $dn 32$. Moc wejściowa 10-180W, Max zużycie prądu 0,1-1,23A, częstotliwość podstawowa 50Hz, Napięcie nominalne 1x230-240V

Pompa obiegu c.w.u.

Przepływ znamionowy obiegu pierwotnego c.w.u. $V_{c.w.u.}=0,47\text{m}^3/\text{h}$, $H=2,5\text{mH}_2\text{O}$

Bezdlawicowa pompa obiegowa z mokrym wirnikiem silnika, elektronicznie komutowany silnik z magnesami trwałymi, zintegrowany regulator pompy, ceramiczne łożysko oporowe, węglowe łożysko osiowe, koszulka i okładzina rotora oraz tarcza łożyskowa ze stali nierdzewnej, obudowa statora ze stopu aluminium, korpus pompy z żeliwa szarego. Zakres temperatury cieczy 15-110°C, Max. ciśnienie pracy 10bar, Długość montażowa 180mm, dn25. Moc wejściowa 10-180W, Max zużycie prądu 0,1-1,23A, częstotliwość podstawowa 50Hz, Napięcie nominalne 1x230-240V

Pompa cyrkulacyjna c.w.u.

Wydajność pompy $V=0,43\text{m}^3/\text{h}$, $H=2,0\text{mH}_2\text{O}$

Długość montażowa - 180 mm

Temperatura cieczy.: +2°C do +110°C

Ciśnienie pracy.: Max. 10 bar

Pobór mocy: 5 - 22 wat

Poziom hałasu: mniej niż 43 db(A)

Klasa izolacji: F

Klasa ochrony: IP42

Wydajność, Q: Max. 2.6 m³/h

Przyłącze 1 1/2"

Wysokość podnoszenia, H: Max. 4,5 m

Izolacja przewodów

LP.	Rodzaj przewodu lub komponentu	Minimalna grubość izolacji cieplnej (materiał o współczynniku przewodzenia ciepła 0,035 [W/(m*K)]) wg DzU 75	Grubość izolacji zastosowana w projekcie (materiał o współczynniku przewodzenia ciepła 0,040 [W/(m*K)])
1	Średnica wewnętrzna do 22mm	20mm	25mm
2	Średnica wewnętrzna od 22 do 35mm	30mm	35mm
3	Średnica wewnętrzna od 35 do 100mm	równa średnicy wewnętrznej	50mm
4	Średnica wewnętrzna ponad 100mm	100mm	nie występuje w projekcie
5	Przewody i armatura wg lp. 1-4 przechodzące przez ściany lub stropy, skrzyżowania przewodów	50% wymagań z lp. 1-4	
6	Przewody ogrzewań centralnych, przewody ciepłej wody i cyrkulacji instalacji ciepłej wody użytkowej wg lp. 1-4, ułożone w komponentach budowlanych między ogrzewanymi pomieszczeniami różnych użytkowników	50% wymagań z lp. 1-4	nie występuje w projekcie
7	Przewody wg lp. 6 ułożone w podłodze 6mm	6mm	10mm
8	Przewody ogrzewania powietrznego (ułożone w części ogrzewanej budynku)	40mm	nie występuje w projekcie
9	Przewody ogrzewania powietrznego (ułożone w części nieogrzewanej budynku)	80mm	
10	Przewody instalacji wody lodowej prowadzone wewnątrz budynku	50% wymagań z lp. 1-4	nie występuje w projekcie
11	Przewody instalacji wody lodowej prowadzone na zewnątrz budynku	50% wymagań z lp. 1-4	nie występuje w projekcie

Grubość izolacji przewodów prowadzonych w przestrzeni nieogrzewanej budynku przyjęto zgodnie z normą PN-B-02421:2000 ze względu na brak odniesienia w rozporządzeniu.

Zestawienie elementów kotłowni.

- 1 - Kocioł c.o. 150kW (Wiszący kocioł kondensacyjny, Nominalne obciążenie cieplne 155,6kW Minimalne obciążenie cieplne 38,9kW Zużycie gazu dla mocy max. 12,8m³/h, Wy-
miary LxHxP 595x465x1010mm) - 1szt
- 2 - Zasobnik ciepłej wody użytkowej 300l (Powierzchnia wymiany 1,3m², Moc węzownicy $\Delta T 35^{\circ}\text{C}$ - 36kW, Waga netto 135kg, Średnica zewnętrzna 600mm Wysokość 1834mm - 1szt
- 3 - Manometr o zakr. 0-0,6MPa z kurkiem manometrycznym i tarczą $\varnothing 160\text{mm}$ - 11szt
- 4 - Zawór bezpieczeństwa

dn=20mm, po=2,0bar (Max. temp. Pracy 140°C, Montaż w pozycji pionowej, Obudowa mosiądz/brąz; osłona z GD-Zn/mosiądzu/brązu; części wewnętrzne z Ms58; membrana i uszczelnienie z odpornego na wysoką temperaturę i starzenie materiału o elastyczności gumy; sprężyna ze stali sprężynowej pokrytej powłoką galwaniczną dla zabezpieczenia przed korozją.) - 1szt

5 - Czujnik temperatury - 1szt

6 - Zawór odcinający kulowy dn=65 - 7szt

7 - Filtr siatkowy dn=65 - 1szt

8 - Pompa obiegu kotłowego (Przepływ Vc.o.=7,6 m³/h Bezdławicowa pompa obiegowa z mokrym wirnikiem silnika, elektronicznie komutowany silnik z magnesami trwałymi, zintegrowany regulator pompy, ceramiczne łożysko oporowe, węglowe łożysko osiowe, koszulka i okładzina rotora oraz tarcza łożyskowa ze stali nierdzewnej, obudowa statora ze stopu aluminium, korpus pompy z żeliwa szarego. Zakres temperatury cieczy 2-95°C, Max. ciśnienie pracy 10bar, Długość montażowa 180mm, dn32. Moc wejściowa 10-180W, Max zużycie prądu 0,1-1,23A, częstotliwość podstawowa 50Hz, Napięcie nominalne 1x230-240V) - 1szt

9 - Pompa obiegu c.o. (Przepływ Vc.o.=1,72m³/h Bezdławicowa pompa obiegowa z mokrym wirnikiem silnika, elektronicznie komutowany silnik z magnesami trwałymi, zintegrowany regulator pompy, ceramiczne łożysko oporowe, węglowe łożysko osiowe, koszulka i okładzina rotora oraz tarcza łożyskowa ze stali nierdzewnej, obudowa statora ze stopu aluminium, korpus pompy z żeliwa szarego. Zakres temperatury cieczy 15-110°C, Max. ciśnienie pracy 10bar, Długość montażowa 180mm, dn 32. Moc wejściowa 10-180W, Max zużycie prądu 0,1-1,23A, częstotliwość podstawowa 50Hz, Napięcie nominalne 1x230-240V) - 1szt

10 - Pompa obiegu c.w.u. (Przepływ Vc.o.=0,47m³/h, H=2,5mH₂O

Bezdławicowa pompa obiegowa z mokrym wirnikiem silnika, elektronicznie komutowany silnik z magnesami trwałymi, zintegrowany regulator pompy, ceramiczne łożysko oporowe, węglowe łożysko osiowe, koszulka i okładzina rotora oraz tarcza łożyskowa ze stali nierdzewnej, obudowa statora ze stopu aluminium, korpus pompy z żeliwa szarego. Zakres temperatury cieczy 15-110°C, Max. ciśnienie pracy 10bar, Długość montażowa 180mm, dn25. Moc wejściowa 10-180W, Max zużycie prądu 0,1-1,23A, częstotliwość podstawowa 50Hz, Napięcie nominalne 1x230-240V) - 1szt

11 - Pompa obiegu centrali wentylacyjnej (Przepływ Vc.o.=3,13m³/h Bezdławicowa pompa obiegowa z mokrym wirnikiem silnika, elektronicznie komutowany silnik z magnesami trwałymi, zintegrowany regulator pompy, ceramiczne łożysko oporowe, węglowe łożysko osiowe, koszulka i okładzina rotora oraz tarcza łożyskowa ze stali nierdzewnej, obudowa statora ze stopu aluminium, korpus pompy z żeliwa szarego. Zakres temperatury cieczy 15-110°C, Max. ciśnienie pracy 10bar, Długość montażowa 180mm, dn25. Moc wejściowa 10-180W, Max zużycie prądu 0,1-1,23A, częstotliwość podstawowa 50Hz, Napięcie nominalne 1x230-240V) - 1szt

12 - Zawór zwrotny dn=65 - 1szt

13 - Termometr techniczny - 4szt

14 - Odmulacz siatkowy dn65 (inercyjne na rurociągu o średnicy nominalnej 65mm,

Dane techniczne odmulacza

Przyłącze: Króciec DN 65

Średnica króćców przyłącza d x g (mm): 76,1 x 5

Rozstaw króćców L (mm): 553

Wysokość H (mm): 752

Pojemność D (dm³): 31

Masa (kg): 50 - 1szt

15 - Złączka samozamykająca dn=20 - 1szt

16 - Zabezpieczenie stanu wody w kotle (Nypel łączący suwak i tulejka prowadząca magnes wykonane są z mosiądzu. Pływak ze szkła odpornego na ciśnienie i wysoką temperaturę. Obudowa przełącznika z tworzywa sztucznego. Miedziane i mosiężne części mające kontakt z wodą niklowane. Elementy uszczelniające to niestarczające się tworzywo sztuczne o wyglądzie gumy i dużej odporności termicznej. Obudowa wykonana jest z żeliwa. Przyłącze elektryczne jest wykonane przewodem 4 X 0,75 mm² o dł. 2,5 m.

Ciśnienie maks.: 10bar

Temperatura maks.:	120°C	
Położenie robocze:	oś główna pionowo	
Przełącznik elektryczny:	jednobiegunowy	
Obciążalność elektryczna:	10 (3) A/250 V	- 1szt
17 - Przeponowe naczynie wzbiornicze ($V_A=713\text{dm}^3$ – pojemność instalacji		
$p_F \geq p_o + 0,3\text{bar} = 1,0 + 0,3 = 1,3\text{bar}$ – ciśnienie napełniania		
$V_n = 100\text{L}$ – pojemność naczynia		
Moc kotła $Q=150\text{kW}$		
Średnica - 480mm, wysokość - 644mm)		- 1szt
18 - Kulowy zawór odcinający dn20		- 12szt
19 - Przeponowe naczynie wzbiornicze (Średnica - 280mm, wysokość - 395mm, pojemność 18L)		- 1szt
20 - Sprzęgło hydrauliczne DN100		- 1szt
21 - Zawór odcinający kulowy dn=50		- 8szt
22 - Filtr siatkowy dn=50		- 2szt
23 - Zawór zwrotny dn=50		- 2szt
24 - Kulowy zawór odcinający dn32		- 3szt
25 - Filtr siatkowy dn 32		- 1szt
26 - Zawór zwrotny dn=32		- 1szt
27 - Odpowietrznik automatyczny		- 10szt
28 - Rozdzielacz rurowy dn80		- 2szt
29 - Zawór bezpieczeństwa na wodzie pitnej. Korpus wykonany z mosiądzu, części wewnętrzne i śrubunki		
wykonane są z Ms58. Obudowa zaworu bezpieczeństwa jest wykonana z wysokiej jakości tworzywa sztucznego, wzmocnionego		
włóknem szklanym; membrana i pierścienie uszczelniające są wykonane z odpornego na działanie wysokiej temperatury		
i starzenie tworzywa sztucznego o elastyczności gumy; sprężyna zaworu membranowego jest z drutu stalowego sprężynowego,		
zabezpieczonego przeciwkorozyjnie. Sprężyna zaworu zwrotnego i siedzisko zaworu bezpieczeństwa są wykonane ze stali		
nierdzewnej.		
Dane techniczne:		
Przyłącza :	śrubunki G1/2"	
Przyłącze manometru:	G1/4"	
Ciśnienie otwarcia:	4, 6, 8, 10 bar	
Temperatura maks.:	95°C	- 1szt
30 - Stacja uzdatniania wody		- 1szt
31 - Trójdrogowy zawór mieszający Dn32 z cylindrycznym gwintem zewnętrznym , uszczelnienie płaskie, trzpień ze stali nierdzewnej, grzybek z mosiądzu z uszczelnieniem teflonowym, dławica z mosiądzu z o-ringiem EPDM max. Temp robocza 130°C, max ciśnienie robocze 16bar		
32 - Trójdrogowy zawór mieszający Dn50 z cylindrycznym gwintem zewnętrznym , uszczelnienie płaskie, trzpień ze stali nierdzewnej, grzybek z mosiądzu z uszczelnieniem teflonowym, dławica z mosiądzu z o-ringiem EPDM max. Temp robocza 110°C, max ciśnienie robocze 16bar		
33 - Regulator różnicy ciśnień DN40		
- Max. Ciśnienie robocze 16bar		
- max. Różnica ciśnień na zaworze 2bar		
- Minimalna temp robocza 2°C(woda czysta)		
- Minimalna temperatura robocza		
-20°C (środek przeciwzamarzaniowy)		
- Max. dozwolona temp. robocza 100°C		
- Korpus z mosiądzu odporny na odcynkowanie		
- Membrana i O-ring :EPDM		
34 - Regulator różnicy ciśnień DN25		

- Max. Ciśnienie robocze 16bar
  - max. Różnica ciśnień na zaworze 2bar
  - Minimalna temp robocza 2°C(woda czysta)
  - Minimalna temperatura robocza
  - 20°C (środek przeciwzamarzaniowy)
  - Max. dozwolona temp. robocza 130°C
  - Korpus z mosiądzu odporny na odcynkowanie
  - Membrana i O-ring :EPDM - 1szt
- 35 - Pompa cyrkulacyjna Przepływ Vc.o.=0,43m³/h, H=2,0mH₂O
- Długość montażowa - 180 mm
- Temperatura cieczy.: +2°C do +110°C
- Ciśnienie pracy.: Max. 10 bar
- Pobór mocy: 5 - 22 wat
- Poziom hałasu: mniej niż 43 db(A)
- Klasa izolacji: F
- Klasa ochrony: IP42
- Wydajność, Q: Max. 2.6 m³/h
- Przyłącze 1 1/2"
- Wysokość podnoszenia, H: Max. 4,5 m - 1szt

5. Uwagi końcowe.

Całość robót wykonać należy zgodnie z warunkami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlano – montażowych – część „Instalacje sanitarne i przemysłowe” .

W pomieszczeniu kotłowni należy wykonać następujące podstawowe roboty ogólnobudowlane:

- Posadzkę wyrównać nadlewką.
- Drzwi wejściowe do kotłowni otwierane na zewnątrz, od wewnątrz pomieszczenia zamknięcie bezklamkowe, otwierające się z kotłowni pod naciskiem.
- Zainstalować nawietrzak ścienny Ø125mm w zewnętrznej ścianie kotłowni. Nawietrzak umieścić nie niżej niż 40cm nad powierzchnią podłogi kotłowni
- Ściany i sufit pomalować farbą emulsyjną.
- Po robotach instalacyjnych w pomieszczeniach wykonać uzupełnienia tynku itp. z pomalowaniem urządzeń.
- Wszystkie wymiary sprawdzić w rzeczywistości na budowie przed przystąpieniem do realizacji instalacji c.o.

CHARAKTERYSTYKA ENERGETYCZNA OBIEKTU BUDOWLANEGO

/zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury DzU nr 201 poz. 1240 z dnia 6 listopada 2008/

A. BILANS MOCY URZĄDZEŃ ENERGETYCZNYCH

• Moc zainstalowana	$P_z = 40,2 \text{ kW}$
• Moc obliczeniowa	$P_o = 24,4 \text{ kW}$
• Wsp. jednoczesności	$k_j = 0,6$

B. ZESTAWIENIE WSPÓŁCZYNNIKÓW PRZENIKANIA CIEPŁA PRZEZ PRZEGRODY BUDOWLANE

Drzwi zewnętrzne	-	2,00 W/m ² *K
Okno zewnętrzne (światlik)	-	1,60 W/m ² *K
Ściana zewnętrzna	-	0,29 W/m ² *K
Ściana wewnętrzna 12cm	-	2,40 W/m ² *K
Podłoga na gruncie	-	0,15 W/m ² *K
Strop pod nieogrzewanym poddaszem	-	0,19 W/m ² *K

C. BILANS MOCY CIEPLNEJ OBIEKTU

• Zapotrzebowanie mocy dla celów ogrzewania –	$Q_{co} = 40,0 \text{ kW}$
• Zapotrzebowanie mocy na ciepłą wodę użytkową	$Q_{cwu} = 36,0 \text{ kW}$
• Zapotrzebowanie mocy na ciepło na cele wentylacji	$Q_{ct} = 72,0 \text{ kW}$

F. - IZOLACJE CIEPLNE:

- Przewody C.O. i C.T

Grubości izolacji dla materiału o współczynniku przewodzenia ciepła $\lambda = 0,040 \text{ W/mK}$ wynoszą:

- dla przewodów o średnicy wewnętrznej do 22mm – 25mm
- dla przewodów o średnicy wewnętrznej od 22mm do 35mm – 35mm
- dla przewodów o średnicy wewnętrznej od 35mm do 100mm – 50mm.

- Przewody wentylacyjne

Grubości izolacji dla materiału o współczynniku przewodzenia ciepła $\lambda = 0,040 \text{ W/mK}$ wynoszą:

- dla kanałów nawiewnych - 50 mm
- dla kanałów wywiewnych - 50 mm.

Przedstawione dane spełniają wymagania dotyczące oszczędności energii zawarte w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2012r. „W sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie” wraz z późniejszymi aktualizacjami.

6. Informacja BIOZ.

**INFORMACJA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA dla
BUDOWY INSTALACJI C.O. ORAZ INSTALACJI TECHNOLOGICZNEJ KOTŁOWNI DLA PO-
TRZEB BUDOWY PRZEDSZKOLA PRZY ZESPOLE SZKOLNO PRZEDSZKOLNYM W OKUNIEWIE
GM. HALINÓW**

INWESTOR : Gmina Halinów

ul. Spółdzielcza 1, 05-074 Halinów.

Informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia została sporządzona zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dn. 23.06.2003 r w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. Ustaw nr120 poz.1126).

Zakres robót oraz kolejność realizacji poszczególnych obiektów.

Przedsięwzięcie budowlane pod nazwą instalacja c.o. oraz instalacja technologiczna kotłowni dla potrzeb budowy budynku przedszkola przy zespole Szkolno-Przedszkolnym w Okuniewie, gmina Halinów.

Zakres robót obejmuje prace przygotowawcze związane z przygotowaniem miejsca pod montaż oraz montaż instalacji wewnętrznych centralnego ogrzewania, oraz instalacji technologicznej kotłowni.

Wykaz istniejących obiektów budowlanych

Prace odbywać się będą na terenie dz. nr 1686 w miejscowości Okuniew oraz wewnątrz projektowanego budynku realizowanego w.g. niniejszej dokumentacji.

Wskazania dotyczące przewidywanych zagrożeń występujących podczas realizacji robót budowlanych.

Zakres robót na budowie między innymi następujące pozycje:

- Montaż przewodów centralnego ogrzewania,
- Montaż grzejników, urządzeń technologicznych kotłowni.
- Montaż uzbrojenia innych elementów prefabrykowanych
- roboty związane z podłączeniem zamontowanych urządzeń technologicznych do instalacji elektrycznej.

W związku z ww. kategoriami robót niezbędne jest podjęcie czynności mających na celu takie ich przygotowanie i zabezpieczenie, by w maksymalnym stopniu ograniczyć ryzyko powstawania wypadków i katastrof.

Każda z wymienionych kategorii robót powinna posiadać plan i procedurę właściwego tj. bezpiecznego jej wykonywania, zaś pracownicy powinni być przeszkoleni na okoliczność prac przewidzianych w poszczególnych kategoriach.

Wskazanie sposobu prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych.

Obowiązkiem kierownictwa budowy oraz nadzoru jest zapewnienie przeszkolenia każdego pracownika zatrudnionego na budowie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Szkolenia powinny być prowadzone przez osobę posiadającą stosowne uprawnienia i wiedzę oraz umiejętność przekazywania wiedzy uczestnikom szkolenia. Pracownicy szkoleni mają obowiązek poświadczyć własnym podpisem nabycie wiedzy która została im przekazana w trakcie szkolenia. Kierownictwo budowy i nadzoru jest zobowiązane do przekazania osobie prowadzącej szkolenia wskazówek co do programu szkolenia, w którym powinny być w sposób szczególny eksponowane zagrożenia związane z robotami kategorii wymienionych w punkcie 3.

Kierownik budowy i kierownicy niższych szczebli mają obowiązek sprawdzenia, czy pracownik przystępujący do pracy został przeszkolony. Ponadto kierownicy robót kategorii wymienionych w punkcie 3 powinni dodatkowo zwrócić uwagę pracownikom podejmującym pracę na szczególne rodzaje zagrożeń wiążące się z daną kategorią. Dodatkowo, kierownicy powinni pouczyć pracowników o obowiązku zwracania uwagi na przypadki nie stosowania się innych pracowników do obowiązujących zasad bezpieczeństwa, a w razie rażących przypadków - zgłaszania takich zdarzeń kierownikom.

Kierownik budowy i nadzór jest zobowiązany do okresowego sprawdzania przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy i sporządzania raportu z tej czynności.

Wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub ich sąsiedztwie, w tym zapewniających bezpieczną i sprawną komunikację, umożliwiającą szybką ewakuację na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń.

Kierownik budowy i nadzór mogą wykorzystywać dla zapewnienia bezpieczeństwa robót następujące środki techniczne i sposoby organizacji robót;

- wygradzenia i oznaczenia stref, gdzie prowadzone są roboty szczególnie niebezpieczne,
- informowanie i powiadamianie o miejscu, czasie i sposobach prowadzenia robót niebezpiecznych oraz sposobach zachowania zapewniających bezpieczeństwo,
- harmonizacji i takiego organizowania prowadzenia robót niebezpiecznych, by zagrożenia dotyczyły możliwie jak najmniejszej liczby pracowników i miały miejsce
- w porze gdy potencjalne zagrożenia tak pracujących na budowie jak i ewentualnych osób postronnych są minimalne,
- zapewnienie pracownikom pracującym w strefach zagrożenia niezbędnych indywidualnych

środków ochrony,

- zapewnienie niezbędnych sprawdzeń sprawności i stanu technicznego wykorzystywanych maszyn i urządzeń technicznych pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa,
- zapewnienia właściwego zabezpieczenia miejsc i stref niebezpiecznych podczas przerw w pracy (np. głębokie wykopy, urządzenia elektryczne pod napięciem, zabezpieczenie maszyn i sprzętu przed uruchomieniem przez osoby nieupoważnione, etc.),
- budowa systemu dróg technologicznych odpowiednio oznakowanych dla umożliwienia szybkiej ewakuacji podczas pożaru względnie innego zagrożenia np. powodzi,
- zorganizowanie miejsca gdzie można udzielać pierwszej pomocy osobom poszkodowanym w wypadkach,
- zorganizowanie służby odpowiadającej za bezpieczeństwo i ochronę mienia na budowie.

Szczegółowy plan bioz opracowuje kierownik budowy zgodnie z cytowanym na wstępie rozporządzeniem.

CZĘŚĆ GRAFICZNA